

**Gemeente
Amsterdam**

Kwartaalmonitor integrale Persoonsgerichte Aanpak Radicalisering (iPGA-R)

Kwartaal 3 – 2019
Peildatum 10-10-2019

Over deze kwartaalmonitor

De integrale Persoonsgerichte Aanpak Radicalisering (iPGA-R), onderdeel van het programma Radicalisering en Extremisme, richt zich op diverse vormen van radicalisering, voortkomend uit bijvoorbeeld een politieke of religieuze ideologie. Onder regie van de Gemeente Amsterdam werken in de iPGA-R verschillende partnerorganisaties uit het veiligheidsdomein, zorgdomein en sociaal domein samen.¹

Met deze kwartaalmonitor informeert het programmateam Radicalisering en Extremisme betrokken kernpartners, adviseurs en bestuurders periodiek over enerzijds de omvang van de iPGA-R en anderzijds de trends en ontwikkelingen op mondiaal, regionaal en nationaal niveau die van belang kunnen zijn voor de aanpak. Voor deze kwartaalrapportage zijn gegevens uit het registratiesysteem ^{5.1.2.h} gebruikt. Voor hoofdstuk 1 is daarnaast gebruik gemaakt van open bronnen.

---

¹ Politie Eenheid Amsterdam, Het Arrondissementsparket Amsterdam (OM), Reclassering Nederland (RN), het Leger des Heils (LdH) en Inforsa, Raad voor de Kinderbescherming (RvdK), Gemeenten Ouder-Amstel, Amstelveen, Diemen, Uithoorn en de volgende diensten van de Gemeente Amsterdam: GGD (Geneeskundige en Gezondheidsdienst), WPI (Werk, Participatie en Inkomen) en OOV (Openbare Orde en Veiligheid).

1. Trends en ontwikkelingen

Groeiende aandacht in Nederland voor rechtsextremisme

De nationale aandacht op extreemrechtse retoriek lijkt sinds de jaarwisseling gegroeid te zijn naar aanleiding van onder meer de publicaties van de AIVD² en de NCTV.³ Met de Christchurch-aanslag als aanleiding, is in het afgelopen kwartaal onderzoek gedaan naar onder meer het internetgedrag van rechtsextremistische sympathisanten in het Westen. Uit deze onderzoeken is bijvoorbeeld gebleken dat aanhangers van extreemrechtse bewegingen gelijkgezinden doorgaans online weten te stimuleren middels propaganda. Zo concludeert Institute for Strategic Dialogue (ISD), een in het VK gevestigde counter-extremisme organisatie, dat de Franse apocalyptische theorie waarbij men voorspelt dat de superieure, Europese, witte ras niet meer zal bestaan, sterk gepromoot wordt op onder meer Twitter.⁴ Op den duur zouden dergelijke inspirerende en stimulerende uitwisselingen in de virtuele wereld ook Europese sympathisanten, waaronder Nederlanders, kunnen mobiliseren.

Vooralsnog bekend is dat de Duitse neonazi's zich voorbereiden op een grootschalige offensief waarvoor kennelijk 200 lijkzakken nodig is,⁵ er in Turijn naast diverse munitie en aanslagmiddelen tevens een lucht-luchtraket gevonden is bij drie rechtsextremisten⁶ en ondertussen bekend is dat minstens acht Nederlanders zich begaven richting Oekraïne, mogelijk om strijdervaring op te doen.⁷ Het is vooralsnog onbekend of en hoeveel Amsterdammers daar eventueel bij betrokken zijn.

5.1.2.d

De vertaling van deze trend naar lokale regieschap is alles behalve makkelijk. De uitdagingen zijn op meerdere niveaus en de gemeentelijke programmateams radicalisering en extremisme weten doorgaans vrij weinig van rechtsextremisme in Europa van de 21ste eeuw. Zo ook in Amsterdam, waarvan de linkse signatuur altijd nog een reden kan zijn voor eventuele tegenreactie vanuit het extreemrechtse hoek. Het advies aan kernpartners en regisseurs is dan ook vooral te sparren met externe specialisten en collega's uit andere (prio-)gemeenten alsook met elkaar, opdat er geleerd wordt van elkaars ervaringen. Daarnaast is het bijhouden van open bronnen als dagbladen cruciaal in het vormen van een idee over het onderwerp.

² AIVD (2 oktober 2018) *Rechts-extremisme in Nederland, een fenomeen in beweging*.

³ NCTV (5 november 2018) *Golfbewegingen van rechts-extremistisch geweld in West-Europa*.

⁴ Iqbal & Townsend (7 juli 2019) 'Christchurch mosque killer's theories seeping into mainstream, report warns', *The Guardian*. <https://www.theguardian.com/world/2019/jul/07/christchurch-mosque-killer-ideas-mainstream-social-media> (7 oktober 2019).

⁵ Knight (29 juni 2019) 'German neo-Nazi doomsday prepper network 'ordered body bags, made kill lists', *DW*. <https://www.dw.com/en/german-neo-nazi-doomsday-prepper-network-ordered-body-bags-made-kill-lists/a-49410494> (7 oktober 2019).

⁶ (16 juli 2019) 'Fermati neo-nazisti a Torino: trattavano la vendita di un missile', *PD*. <https://www.poliziadistato.it/articolo/225d2c47fb2c9ef299497390> (7 oktober 2019).

⁷ Rosman (2 oktober 2019) 'Zeker acht Nederlanders vechten mee in burgeroorlog Oekraïne, aan beide kanten van het front', *AD*. <https://www.ad.nl/binnenland/zeker-acht-nederlanders-vechten-mee-in-burgeroorlog-oekraïne-aan-beide-kanten-van-het-front-a12c74ce/> (7 oktober 2019).

5.1.2.d

Extremistische content in de virtuele wereld

Hierboven is slechts een indicatie gegeven hoe social media gebezigd kan worden door rechtsextremisten. In het geval van deze politieke ideologie is de laatste maanden door onderzoekers van onder meer ISD geconstateerd dat met name Amerikanen gelijkgezinden in (West-) Europa bemoedigende woorden influisteren op social media. Dezelfde inspirerende en stimulerende activiteiten vinden – voor zover te traceren in publieke profielen en open bronnen – altijd nog plaats voor de jihadistische ideologie. Sterker nog, middels social media roepen rechtsextremisten hun achterban op voorbeeld te nemen aan jihadisten en versterken op die manier de parallellen tussen rechtsextremisme en jihadisme.⁸ Voor een aanslag met causaliteit, het vervaardigen van explosieven en de volharding in de strijd tegen de ‘ander’, wordt propagandamateriaal met jihadisten erop verspreid door rechtsextremisten.⁹

Complexe, nationale en internationale onderwerpen die de actualiteit bezighouden, worden ook door jihadistische aanjagers uit Amsterdam benut in de virtuele wereld. Op deze manier proberen zij hun achterban te overtuigen over het leed van de islamitische gemeenschap wereldwijd. Onderwerpen als de onderdrukking van de Oeigoeren, de uitdagingen van Rohingya in Myanmar en de minderjarigen in Koerdische kampen die volgens deze propagandisten duiden op een wereldwijde moslimjacht, zijn afgelopen kwartaal wederom verrijkt met nationale aangelegenheden als het Gedeeltelijk verbod gezichtsbedekkende kleding en de lokale uitdagingen als officieuze weekendscholen en het Cornelius Haga Lyceum. Alle zouden behoren tot een project waarbij het de moslim moeilijk en onleefbaar wordt gemaakt.^{5.1.2.d}

5.1.2.d

Communicatieapplicaties (apps) als Telegram, WhatsApp, RocketChat en Viber zijn kanalen waarin zowel officiële als officieuze media-groepen actief zijn en hun jihadistische of extreemrechtse achterban blijven informeren.^{5.1.2.d}

⁸ Zie ook Fisher (5 augustus 2019) “White Terrorism Shows ‘Stunning’ Parallels to Islamic State’s Rise”, *The New York Times*. <https://www.nytimes.com/2019/08/05/world/americas/terrorism-white-nationalist-supremacy-isis.html%20> (22 oktober 2019).

⁹ Voor voorbeelden van jihadistische propaganda gebezigd door rechtsextremisten, zie o.m. Makuch & Lamoureux (17 september 2019) ‘Neo-Nazis Are Glorifying Osama Bin Laden’, *Vice*. https://www.vice.com/en_us/article/bjwv4a/neo-nazis-are-glorifying-osama-bin-laden (22 oktober 2019).

¹⁰ Zie het recentste propagandamateriaal verspreid op Telegram met dreigende, jihadistische inhoud gericht op de Hilversumse Sint Vituskerk en verspreid door GreenBirds, een ISIS-geallieerde officieuze mediakanaal. Noordhollands Dagblad (5 augustus 2019) *St. Vituskerk Hilversum duikt op in IS-dreigement*. https://www.noordhollandsdagblad.nl/cnt/dmf20190805_85474535/st-vituskerk-hilversum-duikt-op-in-is-dreigement?utm_source=google&utm_medium=organic (22 oktober 2019).

5.1.2.d

Minderjarigen

5.1.2.e

11
5.1.2.e

5.1.2.e

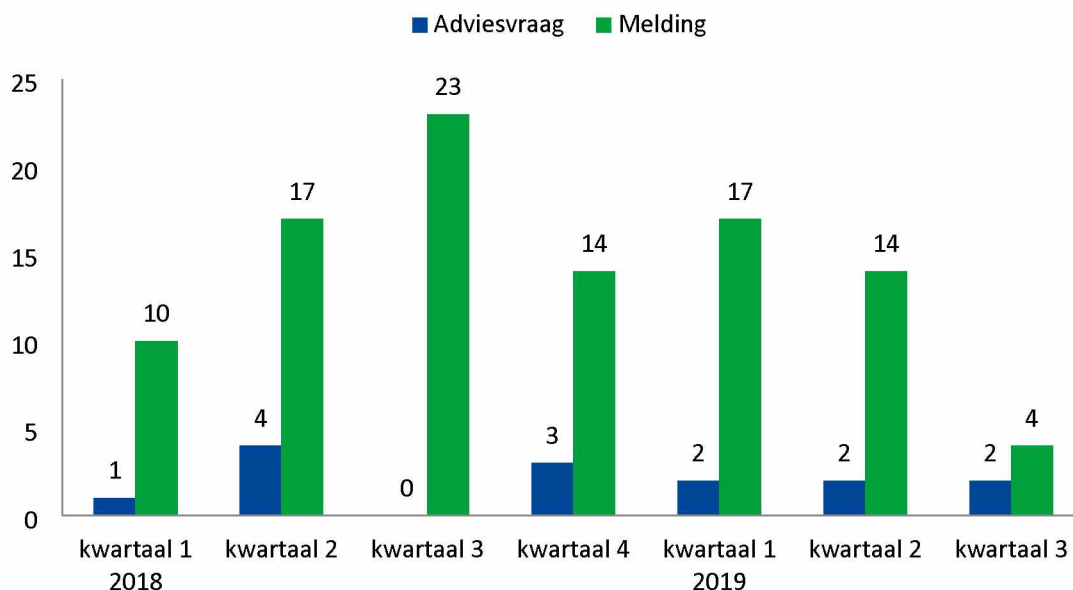
2. Meld- en adviespunt Radicalisering

In het derde kwartaal van 2019 kwamen er **vier meldingen** binnen bij het Meld- en Adviespunt (MAP) en **twee adviesvragen**.

Vergelijking voorgaande kwartalen

In onderstaand figuur is het aantal meldingen en adviesvragen per kwartaal weergegeven vanaf 2018.¹⁸ Hierin is te zien dat het aantal meldingen in het derde kwartaal van 2019 lager ligt dan in andere kwartalen, waardoor ook het totaal aantal meldingen in 2019 lager is dan in 2018: **35 meldingen in de eerste drie kwartalen van 2019** vergeleken met 50 in de eerste drie kwartalen van 2018.

Figuur 1 Meldingen en adviesvragen MAP, 2018 t/m derde kwartaal 2019

Aard meldingen en adviesvragen

De vier meldingen van het derde kwartaal betroffen zorgen vanwege radicalisering naar jihadistisch extremisme, namelijk:

- Buiten reikwijdte, casuïstiek
-
-
-

¹⁸ Er bestaat ook een categorie 'informatieverzoeken'. Omdat alleen in het tweede kwartaal van 2018 één informatieverzoek binnen is gekomen, en in andere kwartalen geen informatieverzoeken binnenkwamen, is deze categorie bij de categorie 'adviesvragen' gevoegd.

Er kwamen in het derde kwartaal van 2019 geen meldingen binnen bij het MAP met betrekking tot andere ideologieën, zoals extreemrechts of extreemlinks. De twee adviesvragen betroffen hulp bij het vinden van de juiste instantie voor

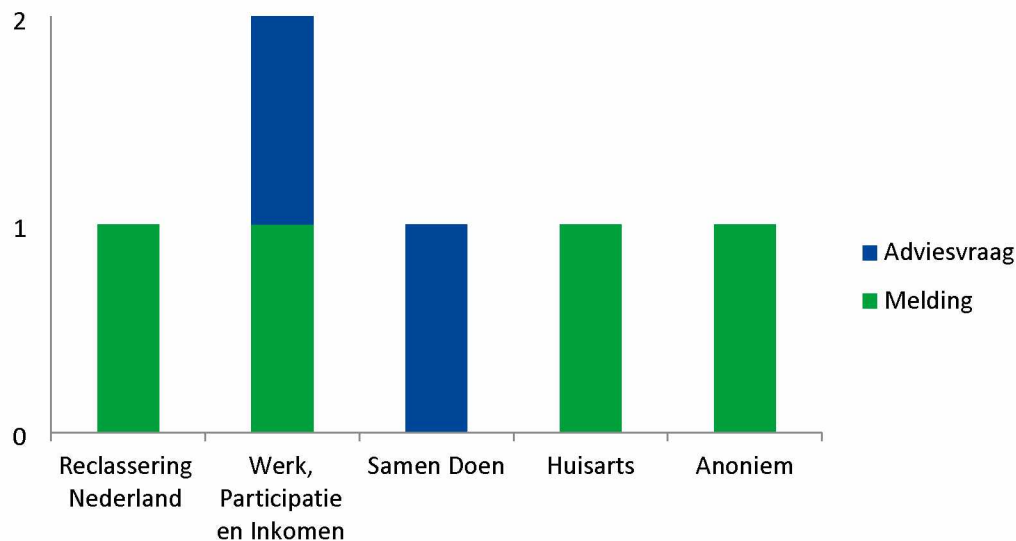
Buiten reikwijdte, casuïstiek

Buiten reikwijdte, casuïstiek

Bron meldingen en adviesvragen

In onderstaand figuur is weergegeven door wie de meldingen en adviesvragen zijn gedaan.

Figuur 2 Meldingen en adviesvragen derde kwartaal 2019, naar organisatie melder

In het derde kwartaal van 2019 zijn geen meldingen gedaan door de afdeling Contra Terrorisme, Extremisme en Radicalisering van de politie (CTER). In heel 2019 deed CTER tot nu toe acht meldingen. Twee hiervan hebben geleid tot opname van een persoon in de aanpak, twee liggen nog ter bespreking in de Informatie Verzamel Groep – Radicalisering (IVG-R). Drie door CTER gedane meldingen zijn afgehandeld, één melding is nog in behandeling.

Minderjarigen

5.1.2.e
5.1.2.e

Tabel 1 Meldingen en adviesvragen in 2019, naar leeftijd van de persoon

	Adviesvraag	Melding
Minderjarig persoon	512 ^a	372 ^a
Meerderjarig persoon		5.126 ^a
Leeftijd persoon onbekend		
Totaal 2019 t/m kwartaal 3		

Afhandeling van meldingen

Van de vier meldingen die in het derde kwartaal van 2019 binnenkwamen bij het MAP, heeft er nog geen geleid tot opname van een persoon in de aanpak.

Buiten reikwijdte, casuïstiek

Buiten reikwijdte, casuïstiek In totaal zijn dus tot nu toe twee van de vier meldingen uit het derde kwartaal besproken in het IVG-R, maar dit heeft (nog) niet geleid tot opname van personen in de aanpak.

In onderstaande tabel is de status (op 10 oktober 2019) van alle in 2019 binnengekomen meldingen bij het MAP weergegeven (t/m derde kwartaal). Hierin is te zien dat van de 35 binnengekomen meldingen er op dit moment **vijf** hebben geleid tot opname van een persoon in de aanpak en dat drie personen op dit moment nog in het IVG-R worden besproken.

Tabel 2 Status op 10 oktober 2019 van de in 2019 binnengekomen meldingen

Afgehandeld	19
In behandeling	8
In IVG-R	3
In regie	5

¹⁹ Naar aanleiding van Buiten reikwijdte, casuïstiek is besloten om de eerder gemaakte afspraak, dat personen die naar Syrië reizen altijd in het IVG-R worden besproken, te herzien. Het MAP brengt voortaan personen alleen in als er ook zorgen zijn van radicalisering.

3. iPGA-R: personen in de aanpak

Op 10 oktober 2019 zitten er **55 personen** in de integrale Persoonsgerichte Aanpak Radicalisering. In het derde kwartaal van 2019 zijn geen personen ingestroomd in de aanpak en is één persoon uitgestroomd.²⁰

In onderstaand figuur is de looptijd van de regie van personen in de aanpak weergegeven. In 2016 is de iPGA-R volgens de huidige werkwijze gestart. Voor personen waarvoor al voor deze tijd een persoonsgerichte aanpak of melding bestond, is toen vastgesteld of zij voldeden aan de criteria van de nieuwe aanpak. In dat geval zijn zij opgenomen in de iPGA-R.

Kenmerken van personen in de iPGA-R

Van de personen in de aanpak zijn er 46 man en 9 vrouw. In figuur 4 is de leeftijd van de 55 personen in de aanpak op de peildatum weergegeven. Er zijn **minderjarigen** in de iPGA-R.

---

²⁰ Informatie vanuit het Programma Team Overleg – Radicalisering (PTO-R).

Figuur 4 Leeftijd van personen in de iPGA-R op 10 oktober 2019

Op onderstaande kaart en in de tabel is de verdeling van personen in de iPGA-R over de stadsdelen weergegeven, op basis van het geregistreerde adres van de persoon.

Tabel 3 Stadsdeel van adressen personen in de iPGA-R

Buiten reikwijdte, casuïstiek

Hieronder is het aantal personen in de aanpak naar 'categorie' weergegeven. Hierin is te zien dat het bij het overgrote deel van de personen in de aanpak gaat om radicalisering naar gewelddadig jihadisme. Ook is te zien dat in totaal **zeven personen gedetineerd** zijn.

Tabel 4 Personen in de iPGA-R naar 'categorie'

	Aantal	waarvan gedetineerd
Gewelddadig jihadisme	51	6
<i>waarvan uitgereisd</i>	8	0
<i>waarvan terugkeerder</i>	7	4
Extreemrechts	2	0
Single issues	2	1

Minderjarigen

Voor zover bekend zijn er, buiten de ^{5.1.2.e} minderjarige personen in de aanpak zelf, ^{5.1.2.e} **minderjarigen** gerelateerd aan de personen in de aanpak. ^{5.1.2.e}

^{5.1.2.e}

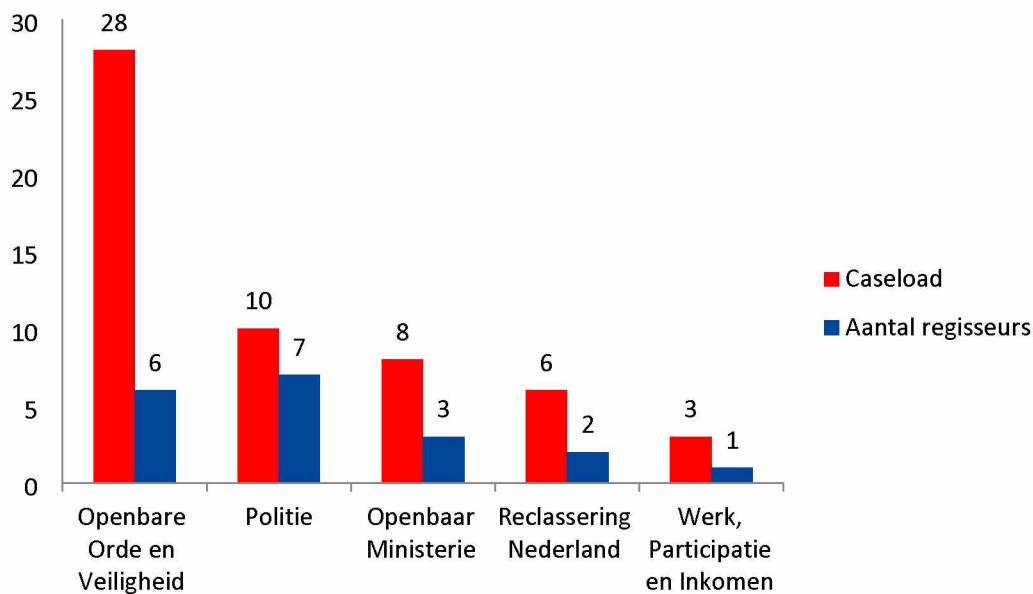
5.1.2.e

4.iPGA-R: de aanpak

Er zijn op de peildatum **19 regisseurs** met personen in regie. In onderstaand figuur is de caseload per organisatie en het aantal regisseurs per organisatie weergegeven.²¹ De gemiddelde caseload per regisseur ligt tussen 1.4 (politie) en 4.7 (OOV). De hoogste caseload van een regisseur is elf personen (OOV).

Figuur 5 Caseload en aantal regisseurs (met minimaal 1 persoon in regie) per organisatie

²¹ Door wisselingen en de organisatiestructuur bij de politie wisselt het aantal regisseurs regelmatig en heeft niet elke regisseur altijd ook personen in regie. Om een goed beeld van de caseload per regisseur te geven is hier het aantal regisseurs met op de peildatum minimaal 1 persoon in regie weergegeven. Deze aantallen kunnen verschillen van die in eerdere overzichten, waar ook regisseurs zonder personen in regie en eventuele vacatures zijn getoond.